

Pædagogisk læreplan for Daginstitutionen Blicheregnet 2023



Vi er fire børnehuse beliggende i den nordlige del af Silkeborg kommune.

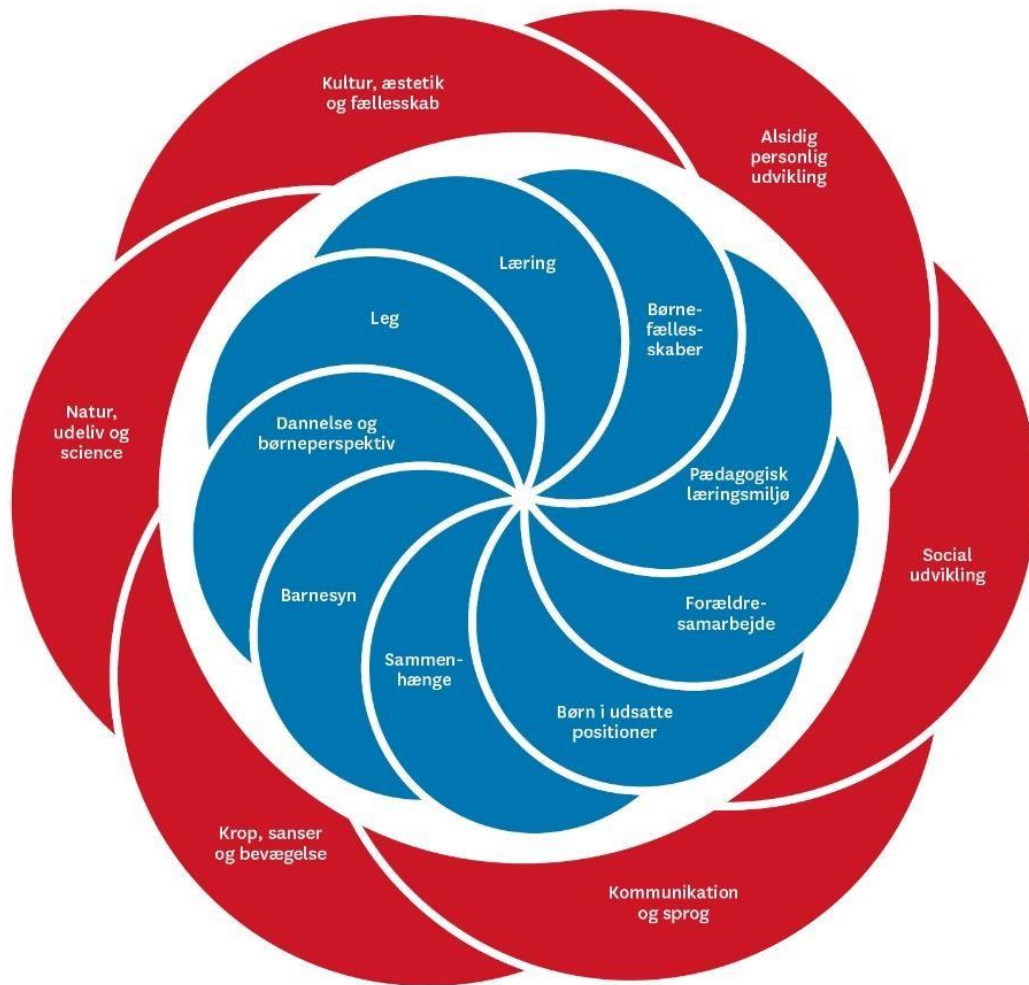
De fire huse udgøres af: Børnehuset Thorning, Vinderslev Børnegård, Krathgården i Sjørsløv/Demstrup og Trolldøj i Vium/Hvam. Alle huse har børnehaver, og i Trolldøj er der desuden tilknyttet en vuggestuedel og en SFO, og der er ligeledes tilknyttet en vuggestuedel i Krathgården.

Daglig leder i børnehuset Thorning er Poul Martin Andersen.

Daglig leder i Vinderslev Børnegård og Krathgården er Lise Haun Hjøllund.

Institutionsleder og daglig leder i Trolldøj er Louise Rosen Iversen.

Vi er alle mindre børnehuse, der indgår i samarbejde med de lokale dagplejere, skoler og lokalsamfund. Vi er lokalt forankrede, har lokale traditioner, og lader os inspirere af hinanden. Og så er vi optaget at skabe de bedste rammer for børn, forældre og personale.



Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Hvorledes kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene:

- **Børnesyn.**

I Daginstitutionen Blicheregnet understøtter vi det gode børneliv, forstået som et liv hvor der er plads, tid og ro til at være barn. Vi skaber tillidsvækkende relationer mellem det pædagogisk personale og barnet for derigennem at skabe nærvær, omsorg og tryghed til at kunne lære og udvikle sig.

Vi opfatter barnet som unikt, kompetent og selvstændigt. Det betyder i praksis, at det enkelte barn skal involveres og have indflydelse på egen situation. Det er væsentligt at vide, at kun i relation og tilknytning til andre kan barnet udvikle sig og lære.

- **Dannelse og børneperspektiv.**

I Daginstitutionen Blicheregnet fremmer vi børns dannelse, hvor begrebet dannelse refererer til en dybere form for læring.

Barnet er aktiv deltagende og forankrer værdier og viden i egen personlighed som rettesnor for at orientere sig og handle som et hensynsfuldt, kritisk og demokratisk menneske.

Barndommen har værdi i sig selv, og vi fremmer børns trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem trygge pædagogiske læringsmiljøer, hvor legen er grundlæggende, og hvor der tages udgangspunkt i et børneperspektiv. Det betyder, at alle børn skal inddrages, såvel i hverdagens rutiner samt i planlagte aktiviteter. Dette øger børnenes mestringsevne, muligheder og tilhørsforhold, og giver dem en oplevelse af at man bidrager med noget.

- **Leg.**

I Daginstitutionen Blicheregnet har legen en værdi i sig selv, og er gennemgående i børnenes hverdag.

Legens elementer som motivation, nysgerrighed, afprøvning, fordybelse, fantasi og forestillingsevne er vigtige elementer i læreprocesserne i læringsmiljøet.

Legen er også grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling, og fremmer derudover sprog, sociale kompetencer, selvværd og identitetsdannelse.

Den voksnes opgave er at legen støttes, guides og rammesættes, for at alle børn kan være med, og for at legen udvikler sig positivt for alle børn. Voksne bruger børnenes leg til at blive klogere på børnenes perspektiver, relationer, deltagelse og udvikling.

- **Læring.**

I Daginstitutionen Blicheregnet skaber vi mulighed for, at barnet kan lære hele dagen.

Med det mener vi, at læringsmiljøet indarbejdes i alle dagligdags rutiner og almindelige aktiviteter. Dvs. at vi ser på læringsmiljøet både i hverdagsrutinerne, legen, udenfor på legepladsen, og i projekterne og aktiviteterne.

Det er de voksnes opgave at skabe et trygt, anerkendende og udviklende læringsmiljø, hvor der er plads til at turde begå fejl, famle og slippe fantasien løs.

Det er herigennem, at vi fremmer børnenes eksperimenterende kompetencer, og giver dem lyst til at lære og opleve mere.

De voksne er ansvarlige for at inddrage børnenes perspektiv, så de oplever sig som aktive medskabere af egen læring og udvikling.

Vi skal tage afsæt i vores viden om forskellige måder at lære på. Barnet lærer bedst, når det oplever, at det kan og er aktivt deltagende.

- **Børnefællesskaber.**

I Daginstitutionen Blicheregnet er det vigtigt, at alle børn har mulighed for at opleve sig som værende en del af et betydningsfuldt fællesskab.

Al dannelse og læring sker i relationen med de andre børn og voksne.

Det er vigtigt, at de voksne har en opmærksomhed på at få skabt en balance mellem individet og fællesskabet. Vi har i vores pædagogiske praksis øje for at skabe rum for at det enkelte barn kan vise initiativ, skabe relationer og afprøve forskellige roller i fællesskabet.

I hverdagen skal der være plads til, at det enkelte barn både kan vise initiativ og kan være aktivt deltagende, samtidig med at fællesskabet skaber rum til alle, nye relationer og mulighed for at prøve forskellige positioner mv.

I børnefællesskabet vægter vi den gode omgangstone, at vi har "øje" for hinanden, og har fokus på at mobning forebygges (Fri For Mobberi).

Pædagogisk læringsmiljø

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

I daginstitutionen Blicheregnet er der fokus på at skabe et pædagogisk læringsmiljø, hvor leg, vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner, giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Læringsmiljøet tilrettelægges, så det tager hensyn til såvel det enkelte barn som børnegruppens sammensætning, forudsætninger, interesser og behov.

De voksne omkring barnet skal etablere et udviklende læringsmiljø, som er trygt, og hvor de får skabt en god relation til børnene og børnene mellem. Der arbejdes med tydelige normer og regler for adfærd og samspil.

Desuden skal de voksne gøre sig didaktiske overvejelser om et pædagogisk læringsmiljø, så det understøtter børnegruppens kropslige, sociale, emotionelle og kognitive læring og udvikling.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

I Daginstitutionen Blicheregnet er der stor opmærksomhed på samspillet mellem børn og voksne, og at dette samspil skal være kendetegnet ved gensidig respekt og tolerance. Vi arbejder med børnenes samspil, og er opmærksomme på, at de via sprog og handlinger respekterer hinanden og deres forskelligheder.

De voksne er optaget af at udvikle varierede og fleksible læringsmiljøer, således børnene får de bedste betingelser for at lære og udvikle sig.

Gruppestørrelser, æstetik og fokuseret opmærksomhed er vigtige elementer i etablering af læringsmiljøer – ligesom det er vigtigt at være opmærksom på, at det pædagogiske læringsmiljø er til stede hele dagen.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og vi skal stille os spørgsmålet: "gad vide hvad barnet / børnene tænker"?

Børn i udsatte positioner

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

I Daginstitutionen Blicheregnet har vi fokus på, at alle børn skal opleve sig som en del af fællesskabet, og hvor der er plads til alle børn og deres forskelligheder. Det er de voksnes ansvar at skabe et læringsmiljø, hvor alle børn udfordres og oplever mestring i lege og aktiviteter. Vi har en anerkendende og ressourceorienteret tilgang, hvor vi tager udgangspunkt i barnets potentialer og interesser.

Vi er opmærksomme på at tilrettelægge vores pædagogiske praksis således, at et barn i en udsat position får plads og rum til at være i en mindre gruppesammenhæng. Herved har den voksne i højere grad mulighed for at arbejde målrettet og understøtte barnets deltagelse i børnefællesskabet.

I lighed med øvrige dagtilbud i Silkeborg Kommune arbejder vi med Trivsel på tværs og Mindset for inklusion.

Samarbejde med forældre om børns læring

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

I Daginstitutionen Blicheregnet vægter vi et godt og konstruktivt samarbejde med forældrene omkring barnets trivsel, læring og udvikling. Det er derfor vigtigt med en tæt og gensidig dialog. Tryghed for børn og forældre er afgørende. Derfor inviterer vi til tidlige for-besøg, god overgang fra dagplejen og fra vuggestuen til børnehaven. På samme måde har vi stort fokus på samarbejdet i forbindelse med overgangen til skolestart.

Det er vigtigt for os at være i tæt dialog med forældrene om, hvordan vi i fællesskab kan fremme barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Vi er opmærksomme på, at familier har forskellige forudsætninger, normer og værdier, hvilket gør os ansvarlige for at differentiere samarbejdet med den enkelte familie.

På forældrebestyrelsesmøde i oktober 2020 blev det drøftet hvorledes børnehuset og forældre kan samarbejde om barnets og børnegruppens trivsel og læring på tværs af børnehus og hjem.

Forældrene udtalte:

Vi kan være personalet behjælpelige med at understøtte deres arbejde med at gøre børnene selvhjulpne og hjælpe med at rydde op i garderoben

Vi skal medvirke til at etablere legeaftaler og være opmærksomme på at invitere forskellige børn

Vi forventer en indkøring hvor der er fokus på information, omsorg og opmærksomhed

Vi skal bede om en trivselssamtale, hvis der er ting, vi gerne vil drøfte

Vi skal være opsøgende ift. at give barnet en god start

Vi skal forholde os undrende og nysgerrige

Bidrag til det gode samarbejde ved at lave fælles arrangement for forældre m. børn

Bidrag til det fortsat gode samarbejde ved at bakke op om dit barns børnehus, hvis der er spørgsmål/kritik, skal den rettes til rette vedkommende

Vær opmærksom på hvordan du omtaler dit barns børnehus, personale, børn og andre forældre, da vi ved at børn spejler sig

Vi skal som forældregruppe hjælpe hinanden til at huske at det handler om samarbejde

Vi skal medvirke til at dialog foregår i en ordentlig tone

Det opleves positivt, at der sendes brev til barnet, det får barnet og forældrene til at føle sig velkomne

Vi skal huske at formidle vigtig viden til personalet

Sammenhænge

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de yngste børn, så det skaber sammenhæng fra hjem til dagtilbud og fra dagtilbud til dagtilbud?

I Daginstitutionen Blicheregnet lægger vi vægt på at tage godt imod nye børn og deres forældre. Vi inviterer til for-besøg med rundvisning og en fortælling om vores børnehushus. Her præsenteres barn og familie for den gruppe som barnet skal tilknyttes, og den voksne som primært skal tage imod barnet.

Det pædagogiske læringsmiljø tilrettelægges således at de yngste og nystartede børn får så rolig og tryk en start som muligt. En tæt og daglig dialog med forældre omkring gensidige forventninger er vigtigt i forhold til det kommende samarbejde. Vi vægter overgange hvor børnene oplever tryk, mod, mestring og motivation i overgangen fra et miljø til et andet.

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen?

I læreplanen beskrives hvordan der i børnenes sidste år i børnehaven tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen, så de kommende skolebørn er bedst muligt forberedt på at begynde i skole. Vi vægter i den sammenhæng et tæt samarbejde med de modtagende skoler, således de ligeledes er parate til at modtage de kommende skolebørn. Med sammenhæng til børnehaveklassen er vi optagede af børnenes trivsel, arbejdet med børnefællesskaber, og at understøtte børns lyst til at lære og deres mod på nye oplevelser og udfordringer. Derudover har vi fokus på at barnet understøttes i at tage initiativ til at indgå i relationer. Desuden skal det pædagogiske læringsmiljø også introducere til og give børnene mulighed for at udvikle nysgerrighed over for bogstaver, tal, mønstre og former mv.

Inddragelse af lokalsamfundet

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

I Daginstitutionen Blicheregnet benytter vi os af at inddrage lokalmiljøet i arbejdet med etablering af det pædagogiske læringsmiljø for børn. Arbejdet vil være lokalt forankret og tage udgangspunkt i det enkelte område i forhold til muligheder og samarbejdspartnere. Vi vil invitere vores forældrebestyrelse til at bidrage med overvejelser om muligheder for inddragelse af lokalsamfundet.

De seks læreplanstemaer:

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold side. 36-37.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber.
Det gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Vuggestuen:

I dagligdagen støtter vi det enkelte barn til fx, at sætte ord på egne og andres handlinger, potentialer, kompetencer, ønsker og følelser i alle aspekter af dagen. Samtidig er de voksne selv opmærksomme på at sætte ord på, for at støtte barnet i dets oplevelse af verden. Dette gælder for alle børn, men for vuggestuebørn i særdeleshed, da de kun har lidt eller intet verbalt sprog at udtrykke sig med.

I de daglige samlinger får barnet mulighed for at øve sig i at tage ordet, være i fokus, lytte til andre, samt træffe valg om fx sang der skal synges, eller hvilken bog der skal læses. Gennem inddragelse oplever barnet at blive set, hørt, forstået, taget alvorligt samt respekteret. De oplever at indgå i demokratiske processer – både som individ og som en del af et større fællesskab.

Vi er opmærksomme på at tilbyde børnene passende udfordringer. De voksne guider, motiverer og støtter barnet, så vi på en anerkendende måde viser, at vi tror på, at barnet kan mestre opgaver, og dermed får et voksende selvværd.

Børnehaven:

I dagligdagen støtter vi det enkelte barn til fx, at sætte ord på egne og andres handlinger, potentialer, kompetencer, ønsker og følelser i alle aspekter af dagen. Samtidig er de voksne selv opmærksomme på at sætte ord på, for at støtte barnet i dets oplevelse af verden. Dette kommer til udtryk under samling, hvor barnet får mulighed for at øve sig i at tale højt, være i fokus, lytte til andre samt træffe valg f.eks. ved at vælge sang eller historie.

Børn er født nysgerrige og opmærksomme, og vi kan i dagligdagen hjælpe dem med at træne deres koncentrationsevne og den fælles opmærksomhed.

Det er gennem læringsmiljøet, at vi kan støtte barnets selvtillid ved at give barnet mulighed for at opleve mestring i forskellige udfordringer. Det læringsmiljø, som vi hver dag tilbyder vores børn, skal understøtte barnets vej til undring, nysgerrighed, vedholdenhed og fordybelse. Alt sammen for at støtte deres trivsel, læring og udvikling i dagtilbuddet, i hjemmet og videre i livet.

Vi arbejder på tværs af alder, køn, samt social og kulturel baggrund, det gør vi for at understøtte, at alle børn kan udforske og erfare sig selv og hinanden på nye måder.

I løbet af en dag vil barnet deltage i aktiviteter, som medvirker til, at barnet opnår en følelse af at blive set, hørt, forstået, taget alvorligt, og respekteret. Vi hjælper barnet til at indgå i relationer med andre, hvor barnet opøver evnen til at mærke sig selv, regulere følelser og opbygge gode strategier til at håndtere dem.

Når barnet møder udfordringer i forbindelse med at vente på tur, være selvhjulpnen, være i konflikter og lignende, motiverer, guider og støtter de voksne barnet til på sigt at kunne mestre opgaven selv. Vi har troen på, at barnet selv kan. Med den voksnes positive forventning og tro på barnets evner og kunnen, oplever barnet stolthed og succes ved selv at kunne klare udfordringen.

Vi er i dialog med forældrene om barnets trivsel og alsidige personlige udvikling i hverdagen. Derudover arbejder vi to gange om året med trivsel på tværs, hvor vi får mulighed for at tale alle vores børn igennem og efterfølgende indkalde forældre samt tværfaglige samarbejdspartnere til samtale, for at sikre den bedst mulige trivsel for barnet.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer, og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39.

Pædagogiske mål for læreplansarbejdet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Vuggestuen:

Vi har erfaring med, at børnenes sociale kompetencer bedst udvikles i mindre grupper med en nærværende voksen. I de mindre grupper har vi mulighed for at understøtte læringsmiljøet, så børnene gør sig erfaringer med at mærke sig selv, øver evnen til at føle empati og kommunikere.

Derudover er vi opmærksomme på, at børnene øver sig i at sige til og fra. Børn lærer hele dagen, og hverdagen er kendetegnet ved planlagte aktiviteter, leg, spontane aktiviteter og aktiviteter som børnene pt er optagede af.

Børnene får begyndende erfaringer med at løse konflikter, vente på tur, forhandling, de har medbestemmelse, de oplever venskaber, de får omsorg af voksne og børn, de griner og græder, og erfarer verden i trygge og udviklende rammer. Vi møder barnet ud fra en anerkendende tilgang – fokuserer på og italesætter barnets ressourcer.

Børnehaven:

Social kompetence handler om at kunne leve sig ind i egne og andre menneskers følelser og behov, samt være i stand til at knytte sig til og danne venskaber med andre, både børn og voksne. Social kompetence udvikles i ligeværdige og inkluderende fællesskaber. Gennem fællesskabet lærer barnet egne og andres grænser at kende, de får en forståelse for vigtigheden af at kunne sige til og fra, og det er her barnet lærer, at forskellighed er en styrke.

Legen har særlig betydning i udviklingen af social kompetence, da det er gennem legen, at børnene eksperimenterer, ser hinanden an, spejler sig, sætter grænser og finder sammen.

De voksne støtter barnet i at udtrykke sig verbalt og nonverbalt samt i at kunne sige fra, når egne grænser overtrædes. Ligeledes understøtter de voksne barnet i at lære at sætte ord på sine følelser, intentioner og handlinger, samt bidrage til løsningsforslag i konflikter. Vi har både fokus på de sociale fællesskaber i voksenstyrede aktiviteter og lege, i større og mindre grupper samt i den frie leg.

De voksne agerer som rollemodel i det pædagogiske læringsmiljø, hvor børnene kan spejle sig i det de ser i dagligdagen. Vi italesætter overfor børnene, hvad andre børn har som styrker, kompetencer og potentialer, og anvender disse ind i den demokratiske dannelse, f.eks. ved at italesætte barnets hjælpsomhed, når det venter på tur, siger goddag/farvel etc.

Vi understøtter barnets deltagelse i legefællesskaber ved at veksle mellem at gå bag ved, ved siden af og foran.

Vi giver børn i udsatte positioner mulighed for at deltage i mindre gruppesammensætninger.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikation og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold side 40-41.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene skal forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Vuggestue:

De voksne er tydelige sproglige rollemodeller, som skaber sammenhæng mellem den verbale og den nonverbale kommunikation. Der er opmærksomhed på øjenkontakt, mimik og gestik, og barnet gives tid til at svare og til vippeture i dialogen.

Vi organiserer hverdagen i mindre grupper, da det understøtter de voksnes mulighed for at støtte den sproglige og kommunikative udvikling.

Vi har fokus på at dette læreplanstema er i spil hele dagen, og ser det i tæt samspil med de øvrige temaer og i alle hverdagens rutiner.

I hverdagens leg, aktiviteter og rutiner gentager vi barnets lyde og ord, for at give det oplevelsen af dialog. Vi sætter ord på, og der anvendes et varieret og udviklende sprogbrug.

Der læses bøger, der synges, øves rim og ræmser, og vi er familierne behjælpelige med råd og vejledning ift. sprogudvikling.

Børnehaven:

De voksne er nærværende og tydelige rollemodeller, som med deres inkluderende og anerkendende tilgang skaber sammenhæng mellem den verbale og nonverbale kommunikation.

I kommunikationen prioriteres det at sætte ord på hverdagens gøremål samt hverdagens rutiner, for derigennem at øge barnets ordforråd og sprogforståelse.

Vi forsøger at fremme muligheden for dialog, ved at møde barnet i øjenhøjde og bruge vores øjenkontakt, mimik og gestik.

De voksne er opmærksomme på turtagning i dialogen, og sørger for, at der tages så mange vippeture i dialogen som muligt. Det er vigtigt, at det enkelte barn bliver set, hørt, forstået, taget alvorligt og lyttet til, da det også er gennem dialogen, at den voksne kan bygge ovenpå og udvide barnets sproglige kompetencer.

Legen er en central del af den sproglige udvikling, og personalet støtter børnene til at blive mere bevidste om egne og andres intentioner, potentialer og kompetencer samt at udtrykke tanker, følelser og meninger. Desuden arbejdes der med at give børnene nye ord, begreber og handlemuligheder i legen.

Der arbejdes med kommunikation og sprog i alle hverdagens rutiner, da det er grundlæggende for at kunne indgå i fællesskaber med andre.

I det fysiske læringsrum præsenteres børnene for skriftsprog samt piktogrammer, hvilket skal understøtte børnenes læring samt skabe forudsigelighed over dagens aktiviteter.

Personalet er meget opmærksomme på at skabe aktiviteter og lege, der understøtter barnet i at være aktivt deltagende, skabe relationer samt gøre sig erfaringer med at bruge sine sproglige kompetencer. Gennem fri leg for mobberi, sang, sanglege, rim og remser samt højtlesning, får barnet mulighed for at bruge sin stemme samt lytte til andre og vente på tur.

Vi er optaget af at følge barnets spor, og derigennem bruge barnets motivation til at skabe sproglig læring.

I samlinger med børnene har vi fokus på den sproglige udvikling, da vi også her får et bredt billede af det enkelte barns sproglige udvikling, og har mulighed for at give den enkelte ekstra tid til at udtrykke sig.

Forældrene bliver involveret i barnets sproglige læring gennem daglig dialog, forældresamtaler og evt. anden mødevirksomhed. I samarbejdet giver vi råd og vejledning til forældre ift. hvordan der kan arbejdes med sprog i hjemmet. For børn i udsatte positioner iværksættes særlige tiltag i samarbejdet med forældre og logopæd (tale-høre konsulent).

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relations dannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktiviteter, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med krop, sanser og bevægelse?

Vuggestuen:

Læringsmiljøerne ude og inde giver mulighed for at barnet kan styrke og udvikle sin krop. Vi har gymnastiksal til rådighed, hvor der er utallige udfoldelsesmuligheder, og derudover har vi fokus på, at der i hverdagen skal være god gulvplads, så der er mulighed for at løbe, tumle, kravle og hoppe.

Vi krammer, masserer og rører børnene, for at aktivere deres sanser.

Ude har vi forskellige niveauer. Det udfordrer balancen at gå på hhv. græs, jord, fliser samt op og ned ad bakker. Sandet kan være koldt, vådt, blødt eller varmt, og det knaser, når det kommer i munden. Musklerne aktiveres når der graves huller, og finmotorikken aktiveres når sandkagerne formes og pyntes.

Vi opholder os meget udenfor, og mærker årstidernes skiften – mærker både kulde, varme, regn og blæst.

I hverdagen gives den nødvendige tid til, at barnet selv kan gøre sig erfaringer med sin krop og dens muligheder. Kravler selv op og ned ad højstolene, øver sig i at tage tøj af og på, hjælper med at hente mad og dække bord. Dette styrker børnenes motorik, kropsbevidsthed samt selvhjulpenhed.

Børnehaven:

Barnet får igennem bevægelse, både i leg og planlagte aktiviteter, mulighed for at erfare hvad kroppen kan mestre. Når barnet får styrket sine motoriske færdigheder, og får stimuleret sine sanser, får barnet et større kendskab til sig selv, sin krop og dens kompetencer og potentialer.

Det er bl.a. igennem de kropslige og sanselige erfaringer, at der skabes grundlag for barnets generelle trivsel og udvikling.

I leg og i tilrettelagte aktiviteter er der fokus på, at barnet bruger og udforsker sin krop. Ude bliver der f.eks. cyklet, løbet, klatret i træer, gynget, rutsjet, balanceret, bygget cykelbaner, motorikbaner, leget sanser lege, gået korte og længere ture, hørt musik, sunget og danset. Afslapning på tæpper eller græs, hvor de også mærker, og lærer kroppen at slappe af. De føler og mærker deres kroppe i kulde, varme, blæst og regn alt afhængig af vejret. Inde kan der også blive bygget motorik baner, sunget og hørt musik, hvor stemme og krop bliver brugt og rørt, men hvor der også er mulighed for at komme ned i gear ex sanser lege, fri for mobberi, eller hvor børnene kan give hinanden massage.

Vi oplever, at der gennem fællesskabet ligger rigtig meget motivation og spejling mellem børnene. Og børnene udforsker hinandens og egne grænser gennem kroppens sanser.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold side. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Vuggestuen:

Naturen er en vigtig del af vores daglige praksis, og vi er ude hver dag.

Sammen med børnene er vi nysgerrige, eksperimenterende, engagerede og inddrager børnene i naturens forunderlige verden. Vi leger i vandpytter, vi samler insekter og iagttager dem, vi triller ned ad bakkerne, og vi føler vind og vejr mod vores hud.

I naturen er der god plads til fysiske-, sanselige-, risiko orienterede- og fantasi-/rollelege. Vi har vinduer i børnehøjde, så vi kan betragte naturen derude og samler gerne materialer med ind, som vi kigger nærmere på. Sneen der smelter i koppen, og det våde sand der tørrer i varmen.

Børnehaven:

Naturen er det rum, hvor der er højt til loftet, og hvor børnene kan eksperimentere, lege, gå på opdagelse, slappe af, have store armbevægelser, klatre, fordybe sig og lade sig inspirere. Vi følger årets gang, og børnene præsenteres for de forskellige lokalområder som fx skoven og parken, hvor der er uanede muligheder for at bruge sin krop og få sansemæssige oplevelser.

Vi går på ture i naturen, vi samler affald, og forsøger at give børnene en begyndende forståelse for spillet mellem mennesket, naturen, miljøet og bæredygtighed. Vi lærer børnene at have respekt for omgivelserne.

Vi har forskellige projekter i årets løb som fx at lave fuglekasser, udruge kyllinger, bål, bål-mad og vi sår i højbede, som vi efterfølgende høster til madlavning (fra jord til bord).

Vi følger børnenes spor, og understøtter deres nysgerrighed. Vi undersøger små forskellige kriblekrable dyr med forstørrelsesglas, og opfordrer til forsigtigt at røre ved dem. Vi forsøger at tiltrække insekter på legepladsen, og vi har et stort fokus på udelivet.

Ved måltidet taler vi om det vi spiser, og vi opfordrer børnene til at være madmodige. Alle vores køkkener tilstræber guldmærket i økologi, og det er vigtigt for os, at børnene får oplevelser med at tilberede den mad, de selv har været med til at høste.

Vi er meget opmærksomme på miljøet, og på anvendelse af naturens ressourcer.

For at børnene kan få en begyndende matematisk opmærksomhed, så måler vi fx brædder til højbede, pinde til bålet, og vi vejer ting og sammenligner størrelser og vægt. Vi taler om former og farver, og vi udfordrer børnene på forskellige niveauer, og opfordrer dem til selv at hugge brænde til bålet eller snitte pinde til snobrød.

Børnene bruger deres sanser i naturen, de dufter til blomster eller lugter gyllen fra markerne. De øver sig i at gyng, klatre og trille ned ad bakkerne, De får en fornemmelse for vej og vind, da udelivet har stor værdi selv på de våde og kolde dage.

Vi arbejder med eksperimenter, og vi sætter ting i gang. Vi sår karse, sætter kartofler, græskar, rødbeder, gulerødder og jordbær. Noget som vi løbende kan holde øje med, og som vi til sidst kan spise.

Vi samarbejder med forældrene om at understøtte en grundlæggende naturvidenskabelig dannelse af børnene inden for både natur, udeliv og science.

Kultur, æstetik og fællesskab

"Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Vuggestuen:

Vi giver børnene gode oplevelser i både små og store fællesskaber.

I hverdagen gør vi brug af rim og remser, ligesom der fortælles og leges eventyr der "fanger" børnene. Vi skaber stjernestunder.

Vi fejrer fødselsdage, og holder gerne fester, og gør her meget ud af at pynte og skabe stemning – børnene inddrages i forberedelserne.

Vores måltider bruges som samlingspunkt, hvor madkulturen er i fokus. Vi spiser i mindre grupper, så der er tid til nærvær og dialog.

Bøger er tilgængelige for børnene, og der er indrettet et "læsested", hvor barnet kan sidde og fordybe sig i sin bog, alene eller sammen med andre. Ipads er også til rådighed som pædagogisk aktivitet sammen med en voksen.

Der males, modelleres og tegnes, og værkerne udstilles i børnehøjde samt ud fra en æstetisk tilgang. Børnene skal opleve, at der er interesse for og respekt omkring deres kreationer.

Børnehaven:

Den måde vi ser verden på, er afhængig af hvordan og hvad vi er blevet præsenteret for. Det er bl.a. ved at blive præsenteret for forskellige kulturer og udtryksformer, at vi får en forståelse for hvem vi er. Selvom der findes mange forskellige måder at udtrykke sig på, både via sprog og andre kulturelle udtryksformer og traditioner, er vi alle en del af et større fællesskab. Jo flere forskellige måder børn får lov til at udfolde og udtrykke sig på, des bredere bliver deres forståelse af deres medmennesker og omverden. Denne forståelse er vigtig i forhold til fællesskab, respekt og rummelighed.

Vi vægter at alle børn skal have mulighed for at udfolde deres fulde potentiale uafhængigt af social baggrund, køn, alder mv. Vi vægter et læringsmiljø, hvor vi understøtter børnenes egen skabende og eksperimenterende praksis. Den er båret af børns lyst, kreativitet, improvisation og aktive deltagelse.

Vi præsenterer børnene for forskellige måder at udtrykke sig på. Det kan bl.a. være gennem kreative aktiviteter, hvor vi bruger forskellige materialer. Det kan være teater, litteratur, musik og dans mm.

Vi vægter fællesskabet og samværet, og vi øver os i både små og store fællesskaber. Demokratiet er i fokus, børnene øver sig i at ytre sig i gruppen, at lytte til andre og at vente på tur. Vi har børn der kommer fra forskellige kulturer, hvilket giver anledning til gode dialoger. Til samling snakker vi om normer og regler, og hvad der optager børnene.

Evalueringskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Evaluering foretages i forældrebestyrelsen.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s 50-51.

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men at det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø.

I forbindelse med implementeringen af den styrkede læreplan har vi i hele klyngen valgt at afprøve skemaet **tegn på læring 2**. Den dokumentation vi indsamler, skal hjælpe os til at justere i vores læringsmiljø, så vi hele tiden er bevidste om, at der er sammenhæng mellem de mål vi opstiller, og den læring vi ønsker at se hos børnene.

Desuden anvender vi **logbøger**, hvor personalet nedskriver iagttagelser, hvor de lykkes med at inddrage børnenes perspektiv. Vi har valgt at lyse på de steder, hvor vi lykkes med at inddrage børnenes perspektiv, hvilket bygger på en grundlæggende tanke om, at det vi giver vores opmærksomhed, giver vi liv.

Derudover benytter vi os af **AL på stue- og personalemøder** i forhold til at udvikle vores pædagogiske læringsmiljø. Dette giver os mulighed for, at vi i fællesskab kan forholde os nysgerrige og undrende på praksis, og afprøve nye veje at gå.

Vi benytter **videoptagelser** for ad denne vej at få øje på alternative handlemuligheder. Arbejdet med at etablere en evalueringskultur, hvor vi løbende forholder os reflektivt til det pædagogiske læringsmiljø for at højne kvaliteten af vores dagtilbud, kræver af de ansatte, at de i øget grad er bevidste om praksis samt har et fælles sprog for kvalitet. Det kræver, at vi tilføjer ny

viden, bevidst arbejder med børnemiljøet i børnehuset, og afsætter den nødvendige tid til, systematisk at indsamle data, som vi kan arbejde ud fra.

Herudover benyttes **SMTTE- og procesmodel**.

I forhold til evaluering anvendes altså forskellige metoder, afhængig af mål og egnethed i de specifikke processer.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år

De faglige fyrtårne skal sammen med ledelsesteamet udstikke rammer for evaluering af den pædagogiske læreplan. Målet er at sikre så høj en medarbejderinddragelse som muligt, således at den nye styrkede pædagogiske læreplan implementeres, og sætter sig tydelige spor i det pædagogiske arbejde.

Det er vigtigt at læreplanen opleves som et dynamisk værktøj, og fremadrettet skal der organiseres vidensdeling / inspiration på tværs af husene ifm. fælles temadage/personalemøder. Og der organiseres en løbende evaluering samt justering af læreplanen ud fra udvalgte områder.